

Pitkän

Protokoll fört vid förhör med

Pitkänen, SAKARI Matti Vilho, född

561205-0152. Boende Älrvägen 2,

137 00 Västerhaninge, tfn 0750-31807.

Anställd som journalist på Aftonbladet, Stockholm, tfn 08-7880160.

Förhöret är hållet måndagen den 12 juni 1989 med början klockan 20.44.

Förhørsplats: Rikskriminalens lokaler, Kungsholmsgatan 37.

Förhørsledare: krinsp Håkan Ström och krinsp Lars Hamrén.

Före förhörets början informerades Pitkänen om att detta avsåg en komplettering till de uppgifter han lämnat till spaningsledningen den 8 juni 1989, angående en anonym mans iakttagelser av Christer Pettersson den 28 februari 1986 på en bänk vid Märsta pendeltågstation.

BAKGRUND

Pitkänen uppger att han arbetat som journalist sedan 1980. Han har arbetat på tidningen Aftonbladet i tre och ett halvt års tid. Pitkänens arbetsinriktning är kriminaljournalistik.

URSPRUNGSTIPS

Onsdagen den 7 juni 1989 vid okänd tidpunkt på dagen blev Pitkänen på sin arbetsplats uppringd av en tipsare. Tipsaren uppgav att en person han kände till kunde ge Christer Pettersson alibi för mordnatten. Med hänsyn till meddelarskyddet vill Pitkänen ej redogöra för hur tipsaren hade fått dessa uppgifter. Tipsaren uppgav att en person, i fortsättningen kallad X, hade iakttagit Christer Pettersson på Märsta pendeltågstation vid en tidpunkt som skulle innebära att Christer Pettersson hade alibi för mordet. Tipsaren lämnade vidare sådana uppgifter att Pitkänen kunde etablera en kontakt med X.

Pitkänen sökte kontakt med X under dagen men misslyckades. Från sin bostad lyckades Pitkänen nå kontakt med X omkring midnatt. Pitkänen dokumenterade vad som sades vid detta samtal. På direkt fråga till Pitkänen, på vilket sätt detta samtal dokumenterades, uppger denne att han förde anteckningar. Dessa anteckningar fördes ej ordagrant. Däremot fördes dessa på ett sådant sätt att huvudmeningen i vad som sades kom fram.

Det avtalades inget vidare sammanträffande mellan Pitkänen och X. X ville inte bli inblandad. Det framkom dock att han inte ville ha kontakt med polisen. Däremot hade X eventuellt för avsikt att iordningställa ett brev till advokat Arne Liljeros.

Enär Pitkänen ej med säkerhet visste att X var den han utgav sig för samt att de uppgifter han lämnade var ytterst viktiga, gjorde Pitkänen vissa kontroller. Av de kontroller som gjordes visade det sig att X kände Christer Pettersson samt att denne hade anledning att vara rädd för Christer Pettersson enär X varit i handgemäng med denne. Vidare kontrollerades en av X lämnade uppgifter om att denne för att få högre ATP måste skaffa ett intyg från två personer. Pitkänen lyckades ej få kontakt med de personer som skulle utfärda detta intyg. Däremot fick Pitkänen kontakt med försäkringskassan, vilka uppgav att det vid dylikt förfarande kan bli aktuellt. Dock var det Lokala Skattemyndigheten som handlade dylika ärenden.

X uppgav att han hade färdats med ett pendeltåg från Märsta till Rotebro, med ankomst Rotebro klockan 23.50. Vid hemkomsten uppgav X att han hade lyssnat på en nyhetssändning klockan 24.00. Pitkänen hade frågat X vad som sades på denna nyhetssändning. X kunde ej erinra sig något av vad nyheterna handlade om. Pitkänen kontrollerade sedan dagen efter, och kunde konstatera att den 28 februari 1986 förekom det inga nyheter klockan 24.00.

Pitkänen tillfrågade vidare X hur denne kunde veta att den nyss relaterade resan hade företagits just den 28 februari 1986. X hade för Pitkänen uppgivit att vid hemkomsten till bostaden hade denne ställt klockan på ringning

02 Arbetsenhet*

i grövre brottmål

07 Avsnitt

08 Löpande nr

03 Upprättat(c) av*

Telefon*

04 Fortsätt-
ningsblad

Uppgiftsförmanare (efternamn och förnamn)

09 Brott med vilket uppgiften hör samman*

05 Förhållsprot

06 Promemorior

Utskriftsdatum

1989-06-13 EA

10 Sök

för att avlyssna ett radioprogram, vilket sändes varje natt till lördag. Radioprogrammet handlade om countrymusik. När X skulle lyssna på detta program visade det sig att det istället sändes ett program om Olof Palme. När X lyssnade vidare på detta program framkom det att Olof Palme var död. Pitkänen vill korrigeras vad som nyss indikerats i form av uppgiften om att detta countryprogram skulle sändas natten till lördag. Pitkänen minnesbild är att X uppgivit att detta program sändes varje natt.

På fråga till Pitkänen om X hade uppgivit anledningen till att han skulle lyssna på detta countryprogram, så uppges att X hade en dotter som förekom i countrymusikbranschen. X förhoppning var att dottern skulle förekomma i det av honom avlyssnade programmet. Pitkänen kontrollerade även att dylika radioprogram sändes och det visade sig att så var fallet. Pitkänen fick intrycket av att mannens intresse för countrymusik i första hand avsåg dottern. Vad Pitkänen kan erinra sig så nämndes inget om dottern eventuellt hade kommit ut med någon skiva vid denna tidpunkt eller om hon vunnit någon tävling eller på något annat sätt förekommit i anslutning till detta datum i branschen.

Vidare sökte Pitkänen få en uppgift av X verifierad. Denna uppgift var att X hade blivit bestulen av en person. När X hade kontaktat denne person hade personen hotat med att skicka Christer Pettersson på X. Pitkänen fick dock inte tag i den personen.

TORSDAGEN DEN 8 JUNI 1989

Enär Pitkänen var varslad om att gå i strejk denna dag klockan 14.00, kontaktade han biträdande spaningschefen Lars Jonsson på Palmegruppen. Pitkänen lämnade vissa av de uppgifter han hade erhållit från X till Lars Jonsson. X namn vidarebefodrades dock ej enär Pitkänen ansåg att X i detta läge fortfarande var en källa. Avsikten med detta samtal med Lars Jonsson var att Pitkänen ansåg att om X uppgifter stämde så skulle inte Christer Pettersson kvarstanna i häkte på grund av att en strejk bland journalisterna hade utlysts. Vidare hade Pitkänen en eventuell förhoppning om att Lars Jonsson skulle igenkänna

de av X lämnade uppgifterna såsom uppgifter lämnade av en person som tidigare lämnat uppgifter utan grund till Palmeutredningen. Lars Jonsson igenkände dock ej några av de uppgifter som Pitkänen vidarebefodrade.

Därefter tog Pitkänen kontakt med advokat Arne Liljeros. Även vid detta tillfälle nämnde Pitkänen ej X namn för Liljeros. Ej heller Liljeros kunde med ledning av de lämnade uppgifterna igenkänna dessa. På uppdrag av Liljeros tog Pitkänen förnyad kontakt med X med det budskapet att X skulle sätta sig i förbindelse med Liljeros, vilket X tidigare hade gett uttryck för. Pitkänen korrigerar i de nyss indikerade uppgifterna med att han sökte förnyad kontakt med X i anledning av sitt journalistiska uppdrag. Den kontakt som Liljeros önskade med X skulle i detta sammanhang framföras som en så kallad "frisläng".

Vid okänd tidpunkt på eftermiddagen denna torsdag erhöll Pitkänen förnyad telefonkontakt med X.

Pitkänen erinrar sig i detta läge att vid det första samtalet han hade med X berättade denne om två personer vilka skulle skriva på intyget om hans anställning. X ville dock ej nämna dessa personer för Pitkänen enär detta skulle kunna ställa till äktenskapliga problem. Vid detta första samtal med X fick Pitkänen intrycket av att denne verkligen hade träffat dem den 28 februari 1986.

Vid Pitkänen's andra kontakt med X, vilken som tidigare nämnts ägde rum på eftermiddagen torsdagen den 8 juni, förmedlade Pitkänen det av Arne Liljeros framförda önskemålet om kontakt med X. Vidare uppmanade Pitkänen X att nämna de två personer som skulle skriva på intyget. X uppgav att den ena personen var död. Det fanns dock en kvinna med ett alldagligt namn, vilken i dagsläget var intagen på KS. Pitkänen fick namnet på denna kvinna men har ej gjort några ansträngningar att söka lokalisera henne. Vid detta samtal fick Pitkänen ytterligare ett namn på en person. Pitkänen kan dock ej avgöra om detta namn är namnet på den döde eller om det är namnet på ytterligare en person som X sökte för intygets skull, när han inte hittade de andra två han sökte.

Några nya uppgifter eller ytterligare kontrollfrågor från Pitkänen sida förekom ej vid detta det andra telefonsamtalet. Pitkänen fick dock ställa en bekräftande fråga till X, och denna fråga löd huruvida X stod fast vid de av honom tidigare lämnade uppgifterna. X vidgav att han gjorde detta. Pitkänen påtalade även det viktiga i att dessa uppgifter som X hade lämnat fick spridning. Detta sade sig X förstå.

Pitkänen fick vid samtalen intrycket att X hade fysiskt sökt dessa personer i Märsta. Han fick intrycket av att dessa försök ej hade föregåtts av tidigare telefontakter.

Enär den varslade strejken ej utlöstes klockan 14.00 kunde Pitkänen fortsätta sitt journalistiska arbete.

Klockan 16.50 den 8 juni 1989 flög Pitkänen till Östersund. Pitkänen sammanträffade vid midnatt denna dag med X. Pitkänen hade då erfarit att X tidigare under eftermiddagen samtalat med journalister från Länstidningen, Östersunds-posten samt Expressen. Pitkänen uppgift i detta läge var att ställa X inför faktum att inga Eko-nyheter hade förekommit klockan 24.00 den 28 februari 1986. Vidare önskade Pitkänen göra en trovärdighetsbedömning av mannen genom att möta denne öga mot öga. Pitkänen omtalade för mannen att de hade kontrollerat uppgiften och att det inte förekom några Eko-nyheter klockan 24.00. X uppgav då att han hade själv erfarit detta efter sitt samtal med Pitkänen. X verkade inte överraskad. Han uppgav istället att han hade missat 23.00-nyheterna denna kväll.

Vidare tillfrågade Pitkänen mannen hur han kunde hänga upp tidpunkten för sin ankomst till bostaden. Enligt tidigare av X lämnade uppgifter skulle denna tidpunkt hänga samman med nyhetsutsändningen klockan 24.00. Enär detta inte kunde överensstämma med de faktiska omständigheterna uppgav X att han hade färdats med sista tåget som vände i Märsta. Detta tåg skulle gå från Centralstationen till Märsta och sedan åter till Centralstationen. När Pitkänen ifrågasatte detta svarade X: "Nej, hua, jag kan det där, det går bara nattbussar sedan".

I detta läge hade Pitkänen själv inte någon med säkerhet fastslagen uppgift om tågens avgångstider från Märsta.

I en av Pitkänen senare författade artikel fanns följande omdöme om X:
"Pitkänen fann att 68-åringen på de flesta punkter gav ett trovärdigt intryck".

Från Östersund lyckades Pitkänen få uppgiften om att X hade varit inbegripen i ett handgemäng verifierad. I övrigt företog han inga ytterligare kontroller av de av X lämnade uppgifterna.

Efter detta möte har Pitkänen ej haft någon kontakt med X. Pitkänen har ej personligen gjort några ytterligare kontroller av de av X lämnade uppgifterna. Däremot arbetar de på Aftonbladet med att kontrollera X uppgifter.

På fråga till Pitkänen om denne vid detta förhör glömt att nämna någon omständighet som framkommit vid samtalen med X omtalar Pitkänen följande. Vid det första samtalet Pitkänen hade med X berättade denne att han följt Palmeutredningen noga. X uppgav sig känna 33-åringen. Pitkänen frågade då vad 33-åringen heter. X uppgav att 33-åringen hette Ted Gärdestad. När Pitkänen för X omtalade att så inte var fallet, svarade denne på ett ohörbart sätt. Vid detta samtal framförde även X åsikter angående Anders Helin. Denne hade vid styckmordsrättegången kallat prostituerade att vittna. Dessa personer gick ej att lita på. Till rättegången angående Palmemordet hade Anders Helin kallat A-lagare. Ej heller dessa personer var att lita på.

X IDENTIFIERINGSGRUND AV CHRISTER PETTERSSON

Vid frågor från Pitkänen till X hur denne kunde igenkänna Christer Pettersson vid mötet på Märsta pendeltågstation den 28 februari 1986, angav X för det första det handgemäng som han skulle ha varit inblandad i med Christer Pettersson. Vidare uppgav X att han hade sett Christer Pettersson i området under flera års tid. Christer Pettersson skulle ha suttit på andra eller tredje bänk räk-
nat från stationshuset. På fråga angående Christer Petterssons klädsel, uppgav X att han aldrig sett Christer Pettersson iklädd annat än blå jacka. På

fråga angående huvudbonad, uppgav X att Christer Pettersson ej hade huvudbonad. Spontant inflikade X att han aldrig sett Christer Pettersson med mustasch. Någon procentsats angående säkerheten på sitt igenkännande av Christer Pettersson lämnade X ej. Han sade sig däremot vara helt säker på att personen han iakttog var Christer Pettersson. X nämnde aldrig vid hur många tillfällen han sett Christer Pettersson under årens lopp.

För Pitkänen har X även uppgivit var han arbetade någonstans 1986. Denna uppgift har kontrollerats av Pitkänen och befunnits vara med sanningen överensstämmande.

På fråga till Pitkänen om X uppgivit att han sammanträffat med någon annan person denna kväll än Christer Pettersson, framföres ett citat från en artikel: "Problemet med X berättelse är att ingen person kan verifiera densamma".

När X iakttog Christer Pettersson satt denne framåtlutad på bänken och rökte.

Avslutningsvis vill Pitkänen tillägga att allt vad som han sagt till förhørsledaren vid detta förhör har stått att läsa i Aftonbladet.

F = Förhørsledare

P = Pitkänen, Sakari Matti Vilho

F. Ja Sakari Pitkänen, du har suttit med när jag har dikterat in det här på bandspelaren, stämmer det jag har sagt?

P. Jaa, såvitt jag begriper så.....jag vill gärna ha den i utskrift också. Jag tror att det stämmer, men jag vill gärna ha en utskrift.

F. Ja, någon utskrift kan du inte erhålla, däremot beredes du tillfälle att lyssna igenom bandet. Vill du göra detta?

F. (skratt) Utpressning, det har jag inte tid med, det har jag inte tid med. Näe, jag litar på att.....

F. Kan du godkänna förhöret?

01 Polikdistrikt*

SPANINGSUPPSLAG

Sid nr...13

02 Arbetsenhet*

i grövre brottmål

07 Avenit1

08 Löpande nr

03 Upprättal(d) av*

telefon*

04 Fortsätt-
ningsblad

Uppgiftslämnare (etternamn och förnamn)

09 Brott med vilket uppgiften hör samman*

05
Förhörsprot06
Promemoria

Utskriftsdatum

1989-06-13 EA

10 sak

P. Ja, jag godkänner det.

F. Då avslutas detta klockan 21.55.

Stockholm dag som ovan

Håkan Ström

Krinsp.